

ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหา
เป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานและกลวิธี
อภิปัญญาเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และความสามารถในการอภิปัญญาของนักศึกษาครู
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ*

THE RESULTS OF USING AN INSTRUCTIONAL MODEL USING
INTEGRATION OF PROBLEM- BASED LEARNING, CONTEXT-BASED
LEARNING AND METACOGNITIVE STRATEGIES TO ENHANCE HIGHER
ORDER THINKING SKILLS, ACHIEVEMENT AND METACOGNITION
ABILITIES OF STUDENT TEACHERS, IN RAJABHAT UNIVERSITIES

ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์

Bhumhong Jomhongbhibhat

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

E-mail: bhumhong2507@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานและกลวิธีอภิปัญญาเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอภิปัญญา ของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาชีพครู เป็นอาจารย์ จำนวน 118 คน และ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 345 คน สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ ปีการศึกษา 2562 จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ทดลองรูปแบบการเรียนการสอนเป็นนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 65 คน จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 31 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 34 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการเรียน

* Received 1 April 2021; Revised 6 September 2021; Accepted 9 September 2021

การสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานและกลวิธีอภิปัญญาเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา มี 5 องค์ประกอบดังนี้ 2.1) หลักการ 2.2) วัตถุประสงค์ 2.3) เนื้อหา 2.4) กิจกรรม 2.5) การวัดและประเมินผล 3) ทักษะการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน, การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, การเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน, กลวิธีอภิปัญญา, ทักษะการคิดขั้นสูง

Abstract

The objectives of this research article were to evaluate the results of using an instructional model using integration of Problem-based Learning, Context-based Learning, and Metacognitive Strategies to Enhance Higher Order Thinking Skills, Achievement, and Metacognition Abilities of Student Teachers, in Rajabhat Universities. The subjects consisted of 118 lecturers and 345 third-year students of the faculty of education, using stratified random sampling. The subjects used in the experimental group were 65 third-year students in the academic year 2019 and divided into two groups by using a multi-stage random sampling; 31 students was in the experiment group, and 34 students were in the control group. The statistics used in analyzing data were: percentage, mean, standard deviation, t-test dependent samples, and t-test independent samples. The result followed: 1) the state of the instructional overall average score was moderate level, the problem, and guidelines of the instructional overall average score was highest level 2) the development of the Instructional Model using integration of Problem-based Learning, Context-based Learning, and Metacognitive Strategies to Enhance Higher Order Thinking Skills, Achievement, and Metacognition Abilities consisted of five components; 1) principles, 2) objectives, 3) contents, 4) instructional activities, and 5) measurement and evaluation. 3) After the experimented students had learned through the instructional model, their achievements were statistically higher than those of the control group, with the level of significance at .01

Keywords: The Results of Using an Instructional Model, Problem Based Learning, Context Based Learning, Metacognitive Strategies, Higher Order Thinking Skills

บทนำ

อาชีพครูในสังคมไทยถือเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและได้รับการยอมรับจากบุคคลต่าง ๆ ในสังคมว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการแก่ศิษย์ เป็นผู้ที่มีความบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศและสร้างความมั่นคงให้แก่บ้านเมือง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพครูจึงเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ รู้จักสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความหมาย มีทักษะในการตั้งคำถามหรือมองเห็นปัญหา พร้อมทั้งหาคำตอบได้ด้วยตนเองจากการแสวงหาข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุป เพื่อให้ได้คำตอบอย่างมีเหตุผล สามารถเชื่อถือได้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะการคิดขั้นสูงให้กับผู้เรียนวิชาชีพครู ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาศักยภาพทางความคิดของผู้เรียน โดยเฉพาะในเรื่องของการสอนคิด เป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการทางสมองนั้น มีความเป็นนามธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดและทักษะกระบวนการคิดให้กับผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องพัฒนาการคิดระดับสูงหรือทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งเป็นพฤติกรรมความคิดที่เริ่มจากการมี ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง ควรเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนหรือการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และผู้สอนควรค้นหาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเรียนด้วยความสนุก ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน สร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (ทิตนา แคมมณี, 2544); (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544)

วิธีการหนึ่งที่เหมาะสมที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนมีหลายวิธีด้วยกัน แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นแนวคิดที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกจริงเป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และการคิดแก้ปัญหาผ่านกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและมีทักษะในการแก้ปัญหาซึ่งประกอบด้วย การให้ผู้เรียนได้รับรู้ปัญหาที่ไม่มีโครงสร้าง เปิดกว้าง และท้าทาย นักเรียนแก้ปัญหาด้วยการใช้ข้อมูลและสถานการณ์ ผู้เรียนจึงต้องนำเสนอวิธีแก้ปัญหาหลายทางเลือก (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553) นอกจากนี้กลวิธีอีกอย่างหนึ่งที่ช่วยพัฒนาความสามารถผู้เรียนในการคิดขั้นสูงอีกกิจกรรมหนึ่ง คือ กลวิธีอภิปัญญา (Metacognitive Strategies) เป็นวิธีการกำกับและควบคุมความคิดของตนเองในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีจุดหมาย มีการพิจารณาถึงความรู้ที่ตนเองมีอยู่และบอกตัวเองได้ว่า มีความรู้มากน้อยเพียงใดเกี่ยวกับสิ่งนั้น หากต้องการแก้ปัญหาจะมีการรวบรวมข้อมูลและหาวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร และมีการตรวจสอบกระบวนการคิดของตนเองอย่างไร กลวิธีนี้จะช่วยให้การเรียนรู้กระบวนการคิดของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบระเบียบ เป็นขั้นตอน และทำให้การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(อรจริย ฦ ตะกั่วทุ่ง, 2545) ดังนั้นความสามารถในอภิปัญญา เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพสูงและเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ที่ควรฝึกให้เกิดกับผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า การใช้กลวิธีอภิปัญญามาผสมผสานในกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน (Contextual Based Learning) เป็นอีกแนวคิดการเรียนรู้ที่เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหากับบริบท ประสบการณ์ชีวิตจริง เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายกับบริบทในชีวิตจริงของแต่ละบุคคล เน้นการนำบริบทของชุมชนใกล้ตัวผู้เรียนมาเป็นเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพราะเนื้อหามีความหมายต่อผู้เรียนและผู้เรียนเห็นความสำคัญในเรื่องที่เรียน (พิศมัย อาแพงพันธ์, 2556)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างและพัฒนาครู อีกทั้งยังเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสังคม มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศ โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนตลอดจนก้าวไปสู่หลักสูตรที่มีความเป็นสากลเพื่อพัฒนาครูให้มีคุณภาพสูงทัดเทียมกับนานาชาติ โดยมุ่งเน้นพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูซึ่งเป็นวิชาที่สำคัญสำหรับการเป็นบัณฑิตครูที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน รายวิชาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีจะเห็นได้ว่า ยังพบปัญหาของการจัดการเรียนการสอนซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจต่อการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยความเฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้นต่อการเรียนขาดทักษะในการคิดขั้นสูง ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญของนักศึกษาครูในการคิดเพื่อนำสู่การวางแผนและการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ จากสภาพปัญหา ความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน และกลวิธีอภิปัญญาเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอภิปัญญา ของนักศึกษาครู ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีหลักการที่ว่า เน้นการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีทักษะการคิดขั้นสูง พิจารณาหาเหตุผลเพื่อตัดสินใจความ วิเคราะห์ สรุป และประเมินค่าในเรื่องที่อ่านได้ สามารถควบคุมกระบวนการคิดสติปัญญาและพฤติกรรมของตนเอง รู้จักการวางแผน กำกับและตรวจสอบ และประเมินการอ่านของตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ สามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานและกลวิธีอภิปัญญาเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสำรวจสภาพปัญหา และแนวทางการจัดการการเรียนรู้ รายวิชาชีพครู ประชากรเป็นอาจารย์ จำนวน 172 คนและนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 3,378 คน สังกัด คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ 5 มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2562 กลุ่มตัวอย่าง เป็นอาจารย์จำนวน 118 คนและนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนใต้ 5 มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2562 จำนวน 345 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางของเครซี และมอร์แกน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาชีพครู สร้างและพัฒนาโดยผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน ผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมที่สุด การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีเกณฑ์ในการแปลผลข้อมูลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) คะแนน 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คะแนน 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก คะแนน 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง คะแนน 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย คะแนน 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ทักษะการคิดขั้นสูงของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอน การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจัดทำรูปแบบการเรียนการสอนฉบับร่าง ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย จากนั้นนำรูปแบบการเรียนการสอนฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ทำการประเมิน ผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมที่สุด แล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูล และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อใช้ในการทดลองต่อไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำคะแนนมาวิเคราะห์กับเกณฑ์

ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) คะแนนเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาชีพครู ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 แห่ง จำนวนนักศึกษาทั้งหมด 3,378 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ที่ลงทะเบียนรายวิชาชีพครู จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 65 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 31 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 34 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวัดทักษะการคิดขั้นสูง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบวัดความสามารถในแก้ปัญหา ซึ่งมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียน การเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น 2) วิเคราะห์สาระสำคัญ เนื้อหาจุด ประสงค์การเรียนรู้ใน องค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น 3) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา และความ ชัดเจนของข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย 5) จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรง ของด้านเนื้อหา เครื่องมือความเหมาะสมของสำนวนภาษาและความชัดเจนของเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และเคยเรียนรายวิชาการจัดการเรียนรู้และ การจัดการชั้นเรียนมาแล้ว และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หา ความยากง่าย และค่าความเชื่อมั่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 20 - 80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.88 - 3.62 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ผู้วิจัย ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบแผนที่ใช้ในการทดลอง ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest - Posttest Control Group Design) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้ 1) เปรียบเทียบ ทักษะการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา ระหว่างกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองโดยใช้ Independent Samples t-test (พรพรณี ลี กิจวัณณะ, 2550)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งพิจารณาข้อความจากแบบบันทึกความสำเร็จ ของผู้เรียนในช่วงก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน รวมทั้งการสังเกตและสัมภาษณ์ ผู้เรียน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 และข้อมูลจากบันทึกความสำเร็จ จากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองหลังการทดลองจากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่านประเมินจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเผยแพร่ต่อไป

ผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 1.23) ส่วนปัญหาในการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.23) แนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 1.26) และแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 1.08) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน และแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ด้านที่	สภาพ			ปัญหา			แนวทางการจัดการเรียนรู้			นักศึกษา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ครู	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ประเด็นที่ 1 : สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ												
1. ด้านการวางแผนและออกแบบการเรียนการสอน	2.72	1.05	ปานกลาง	3.22	1.46	ปานกลาง						
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.21	1.48	ปานกลาง	3.70	1.13	มาก						
สื่อและแหล่งการเรียนรู้												
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.60	1.15	มาก	3.63	1.11	มาก						
รวม	3.17	1.23	ปานกลาง	3.52	1.23	มาก						
ประเด็นที่ 2 : แนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามความคิดเห็นของอาจารย์												
1. ด้านการวางแผนและออกแบบการเรียนการสอน							3.59	1.08	มาก			
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน							3.59	1.43	มาก			
สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล												
รวม							3.59	1.26	มาก			
ประเด็นที่ 3 : แนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา												
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน										3.59	1.08	มาก
สื่อและแหล่งการเรียนรู้												
รวม										3.59	1.08	มาก

2. ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

หลักการ

เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกันกับผู้เรียนมาเป็นตัวกระตุ้น เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการคิดขั้นสูงในการแก้ปัญหาและเรียนรู้ด้วยการนำตนเองรวมถึงศึกษาค้นคว้าหาคำตอบของปัญหาจากเนื้อหาในบริบทของผู้เรียนและมีการประเมินผลตามสภาพจริง

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดขั้นสูงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียน

เนื้อหา

เป็นเนื้อหาที่เน้นสถานการณ์ปัญหาเพื่อกระตุ้นกระบวนการตั้งเป้าหมายเพื่อวางแผนแก้ปัญหาการกำกับตรวจสอบและประเมินผลการแก้ปัญหาของตนเอง ใช้เนื้อหาที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้

ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ปัญหา 2) กำหนดแนวทางเพื่อหาคำตอบของปัญหา 3) ดำเนินการแก้ปัญหา 4) วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ 5) สรุปและประเมินผลลัพธ์

การวัดและประเมินผล

มีหลักการ ใช้วิธีการประเมินผลตามสภาพจริงโดยประเมินให้ครอบคลุมและครบถ้วนทางด้านความรู้ กระบวนการ เจตคติ และทักษะการคิดและระบุสิ่งที่วัดให้ชัดเจนและใช้วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลให้สอดคล้อง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานและกลวิธีอภิปัญญาเพื่อเสริมสร้างทักษะในการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในอภิปัญญา ของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานและกลวิธีอภิปัญญาเพื่อเสริมสร้างทักษะในการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในอภิปัญญา ของนักศึกษาครูระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอภิปัญญาหลังการเรียนของนักศึกษาทุกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในอภิปัญญาหลังการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การทดสอบ	จำนวน นักศึกษา	ทักษะการคิดขั้นสูง (คะแนนเต็ม 180 คะแนน)				ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (คะแนนเต็ม 40 คะแนน)				ความสามารถในอภิปัญญา (คะแนนเต็ม 220 คะแนน)			
		$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	Sig.	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	Sig.	$\bar{X}$	S.D.	ค่า t	Sig.
กลุ่มทดลอง	31	163.74	4.479	13.469**	.003	38.32	.909	28.906**	.002	197.35	8.612	6.146**	.000
กลุ่มควบคุม	34	142.03	7.887	13.796**		28.38	1.706	29.672**		177.47	16.019	6.307**	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

4. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นสำคัญของผลการวิจัยที่พบ ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาชีพครู

ผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาชีพครู พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครู ในระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ยังพบปัญหาซึ่งอาจจะมาจากสาเหตุอาจารย์ผู้สอนรายวิชาชีพครูมีชั่วโมงการสอนโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับเกินเกณฑ์หรือมีภาระงานสอนมาก รวมถึงภาระงานด้านอื่น ๆ อีกทั้งยังพบว่าอาจารย์รุ่นใหม่บางส่วนไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางด้านครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ และยังขาดประสบการณ์ในด้านการวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดและผลการวิจัยนักวิชาการด้านหลักสูตรและการสอนมีสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งโดยทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมักคัดเลือกโดยพิจารณาแต่ความรู้ในวิชาการที่จะสอน สิ่งที่ยังขาดไปและเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งคือ สมรรถภาพในด้านการสอน ในด้านสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่ควรปรับปรุงมากที่สุด คือ วิธีและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาไม่มีส่วนร่วม และยังเน้นแต่การบรรยายอย่างเดียว รองลงมาคือ การประเมินผลการเรียนยังขาดความชัดเจน และพบว่า มีสภาพปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอนรวมทุกด้านและมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนในระดับปานกลาง (ประพนธ์ คล้ายศรี, 2558); (ปฏิพงศ์ จงรัฐธรรม, 2554); (ธนภัทร จันทร์เจริญ, 2558)

2. รูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน และกลวิธีอภิปัญญาเพื่อเสริมสร้างทักษะในการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษาครู ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรม และ 5) การวัดและประเมินผล จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การกำหนดองค์ประกอบของวิธีทำครอบคลุมความต้องการจำเป็นของรูปแบบและมีความเหมาะสมและเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานสามารถใช้เป็นกรอบในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบแผนของการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้อย่างเป็นระบบ และเป็นกระบวนการโดยมีการกำหนดองค์ประกอบที่ใช้ในการอธิบายการดำเนินการสอนในเชิงปฏิบัติและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีหรือความเชื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกระทำเพื่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการสอนนั้น ๆ จะเห็นได้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณา ได้แก่ เป้าหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุ โอกาสสูงสุดที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียน การพิจารณาหลักการพื้นฐานทางทฤษฎี และหลักการเรียนรู้ รวมถึงความสะดวกในการใช้มีความยืดหยุ่นในการปรับใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น (Saylor, J. G., 1981); (ทิศนา แคมมณี, 2553); (พิเชษฐ เทบารุง, 2557)

3. ทักษะการคิดขั้นสูง

ทักษะการคิดขั้นสูงหลังเรียน ของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและได้ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียน โดยการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในคณะครุศาสตร์ เพื่อเติมเต็มความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ เรื่องใหม่ เป็นการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการคิดขั้นสูง เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเป็นการเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากปัญหา โดยที่ปัญหานั้นจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดคำตอบหรือทำให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าคิดวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบ นอกจากนี้ยังพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา รวมถึงแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน เป็นแนวคิดที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เนื้อหาหรือกรณีศึกษาสถานการณ์ปัญหาจากคำถามหลักเชื่อมโยงกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมในชีวิตจริงของผู้เรียน เน้นการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงได้บูรณาการแนวคิดอภิปัญญา เป็นการเน้นพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้

ผู้เรียนรู้จักคิด วางแผน ตระหนักในการคิดของตนเอง รวมทั้งประเมินการคิด ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งของทักษะการคิดขั้นสูง โดยผ่านกิจกรรม 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) วิเคราะห์ปัญหา 2) กำหนดแนวทางเพื่อหาคำตอบของปัญหา 3) ดำเนินการแก้ไขปัญหา 4) วิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และ 5) สรุปและประเมินผลลัพธ์ ขั้นตอนดังกล่าวจะฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การวางแผน กระตุ้นการออกแบบวิธีการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบที่แปลกใหม่และสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาหรือหาคำตอบของปัญหา ซึ่งเป็นทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ไว้ว่าที่การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนประกอบด้วย เป้าหมายของรูปแบบ ข้อตกลงเบื้องต้น หลักการสำคัญและระบบอื่น ๆ ที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน โดยหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้เน้นทักษะการคิดขั้นสูงที่เกี่ยวกับการปฏิบัติในการดำรงชีวิตในสังคม (Kruse, K., 2008); (Joyce, B. & Weil, M., 2009); (อุษณีย์ โพธิสุข และคณะ, 2544) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่าคะแนนทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับผู้เรียนที่เรียนตามรูปแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (นวลพรรณ ไชยมา, 2554); (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2557)

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ของนักศึกษากลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยง และสัมพันธ์กับเนื้อหาในบทเรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องศึกษาสถานการณ์ปัญหาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ครบถ้วน และชัดเจน เพื่อศึกษาค้นคว้า หาคำตอบในประเด็นคำถามหลักและคำถามรอง รวมถึงผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จากนั้นได้มีกิจกรรมการทำงานเป็นระบบกลุ่ม ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่สืบค้นมา เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดคำตอบของปัญหา อันจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ร่วมกันผ่านขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นระบบ จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงเกิดความรู้ความเข้าใจที่คงทนและชัดเจน และเรียนรู้เนื้อหาอย่างมีความสุขเพราะได้สืบค้นด้วยตนเอง วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปประเด็นสำคัญ เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันหรือบริบทในท้องถิ่น เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย กำกับตนเอง ในการวางแผนและจัดระบบการคิดควบคุม และประเมินการคิดของตนเองด้วย จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เน้นการเชื่อมโยงชีวิตจริงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าร้อยละ

50 ของคะแนนสอบทั้งฉบับและสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติที่ระดับนัยสำคัญ .05 (มะลิวรรณ ศรีชัยปัญญา, 2550); (นิพนธ์ บรรพสาร, 2558)

5. ความสามารถในการแก้ปัญหา

ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียน ของนักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องกันเชื่อมโยงกันมีการเตรียมความพร้อมในทุกองค์ประกอบ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะในกิจกรรมการเรียนการสอนได้มีการวิธีการทบทวนความรู้และทักษะสำคัญที่เกี่ยวข้องจนเข้าใจ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา มุ่งเน้นกระบวนการมีขั้นตอนที่ชัดเจนนำไปสู่การคิดที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงและให้ความสำคัญกับการตรวจสอบย้อนกลับ ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างพลังในการเรียนได้แนวคิดมุมมองที่หลากหลาย ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแก้ปัญหาที่เป็นความสามารถในการควบคุมและการประเมินการคิดของตนเอง ความสามารถของบุคคลที่ได้รับการพัฒนา เพื่อควบคุมกำกับกระบวนการทางปัญญาหรือกระบวนการคิด มีความตระหนักในงาน และสามารถใช้กลวิธีทำงานจนสำเร็จอย่างสมบูรณ์ นักศึกษาทุกคนปฏิบัติได้อย่างเต็มศักยภาพ มีการกำกับควบคุมตนเองตลอดเวลา และจากผลการวิจัยเกี่ยวกับผลวิธีอภิปรายกับการอ่าน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินการใช้กลวิธีแก้ปัญหาในการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนและตัวแปรด้านความพึงพอใจต่อบทเรียนได้รับการพัฒนาสูงขึ้นจากการใช้กลวิธีแก้ปัญหาในการพัฒนาการอ่าน (Hess, C. & Ostrom, E., 2005); (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544); (นันทนา ลีลาชัย, 2556)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในประเด็นของแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานและกลวิธีแก้ปัญหาเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ และ 5) การวัดและประเมินผล ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนพบว่า ทักษะการคิดขั้นสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านปัญหาของนักศึกษาในกลุ่มทดลองหลังเรียน สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริม

ให้มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นระบบเพื่อการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับในระดับบัณฑิตศึกษารายวิชาชีพครูและสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่สมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). 80 นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- ทีศนา แคมมณี. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บริษัทเดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด.
- _____. (2553). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนภัทร จันทรเจริญ. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความหมายและการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นวลพรรณ ไชยมา. (2554). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงสำหรับนักศึกษาสถาบันพลศึกษาวิทยาเขตเพชรบูรณ์. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นันทนา ลีลาชัย. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยผสมผสานแนวคิดอภิปัญญา การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์และชุมชนการเรียนรู้แบบร่วมงานในชั้นเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิพนธ์ บรรพสาร. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 12(23), 84-97.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปฏิพงศ์ จรุงธรรม. (2554). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ประทวน คล้ายศรี. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ร่วมกับแนวคิดอภิปัญญา สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2557). การพัฒนาการคิด. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิคพรินต์.
- พรณี ลีกิจวัฒน์. (2550). วิธีการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พิเชษฐ เทบารุง. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมี ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทและปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรปริญญาบัณฑิต. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พิมพ์ดี เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิด วิธี และเทคนิคการสอน 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิศมัย อาแพงพันธ์. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบอิงบริบทเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน. วิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มะลิวรรณ ศรีชัยปัญญา. (2550). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับสถานการณ์ในชีวิตจริงที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา คณิตศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรจริย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2545). สุตยอดพัฒนา การเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท บุคส์.
- อุษณีย์ โพธิ์สุข และคณะ. (2544). สร้างสรรค์นักคิด: คู่มือการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทักษะความคิดระดับสูง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท รัตนพรชัย จำกัด.
- Hess, C. & Ostrom, E. (2005). Understanding Knowledge As a Commons: From Theory to Practice. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Joyce, B. & Weil, M. (2009). Model of teaching. (8th ed). New York: Courtesy of Reece Galleries.

- Kruse, K. (2008). Introduction to instructional design and the ADDIE model. Retrieved July 4, 2010, from http://www.e-learningguru.com2article/art2_1.html
- Saylor, J. G. (1981). Curriculum planning for better teaching and learning. (4th ed). New York: Holt, Rinehart and Winston.